

Ağustos 2020

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Kaan Tuncali
Uzman Yardımcısı
kaan.tuncali@isbank.com.tr

İrem Turan
Uzman Yardımcısı
irem.turan@isbank.com.tr

İlkim Bengisu Tuncer
Uzman Yardımcısı
bengisu.tuncer@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

Dünya genelinde koronavirüs vaka sayısı 20 milyona yaklaşırken pek çok ülkede ikinci dalganın başladığına ilişkin endişeler yükseliyor. Özellikle vaka sayısında başı çeken ABD’de günlük vaka sayısındaki artışın hız kazandığı görülüyor. Bazı Asya ülkelerinde vaka sayılarındaki artışla birlikte ikinci dalganın önünü kesebilmek için yeni kısıtlayıcı önlemler kademeli olarak devreye alınıyor.

Açıklanan öncü büyüme verilerine göre, salgının etkilerinin en belirgin biçimde hissedildiği ikinci çeyrekte başlıca gelişmiş ekonomilerde iktisadi faaliyet benzeri görülmemiş düzeyde daraldı. İkinci çeyrekte ABD ekonomisi yıllıklandırılmış olarak bir önceki çeyreğe göre %32,9, Euro Alanı ekonomisi ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %15 küçüldü.

Salgının etkilerini 2019 sonu ve 2020 başında yoğun şekilde hisseden Çin ekonomisi ise ikinci çeyrekte yıllık bazda %3,2 oranında büyüdü.

Temmuz ayına ilişkin küresel PMI verileri eşik değerin üzerine çıkarak imalat ve hizmet sektörlerinde büyümeye işaret etti.

ABD’de 1 trilyon USD’lik yeni bir teşvik paketinin hazırlıkları sürerken, Euro Alanı liderleri toplam 750 milyar EUR’luk kurtarma paketi üzerinde uzlaşmaya vardı.

Temmuz ayı toplantısında para politikasında değişikliğe gitmeyen Fed, ekonomik aktiviteye verilen desteğin sürdürüleceği taahhüdünü yineledi.

ECB de Temmuz ayı toplantısında faiz oranlarını değiştirmede. ECB Başkanı Lagarde, Euro Alanı’nda ekonomik aktiviteye ilişkin belirsizliklerin ortadan kalkmadığını ve para politikasına desteğin süreceğini açıkladı.

İkinci dalga endişelerinin ve küresel likidite koşullarının desteklediği altın fiyatları Temmuz ayında yükselişini sürdürdü. Mayıs ve Haziran aylarında hızlı yükselen petrol fiyatları ise arzdaki artışın yanı sıra talebe ilişkin belirsizliklerle yatay bir görünüm sergiledi.

Türkiye Ekonomisi

Virüs salgınının yurt içi ekonomik aktivitede en yoğun hissedildiği Nisan ayında geçen yılın aynı dönemine göre %31,4 ile rekor düzeyde gerileyen sanayi üretimi, Mayıs ayında da yıllık bazda %19,9 oranında azaldı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise sanayi üretiminde Mayıs’ta aylık bazda %17,4 oranında artış kaydedildi.

Haziran ayında 50 eşik düzeyinin üzerine çıkan imalat PMI, Temmuz ayında da 3 puan artışla 56,9 seviyesine yükseldi. Böylece, imalat sanayiindeki hareketlenmenin hızlandığına işaret eden PMI endeksi, Şubat 2011’den bu yana en yüksek değerini almış oldu.

Konut satışları Haziran ayında geçen yılın aynı dönemine göre %209,7 artarak 190.012 ile verinin yayımlanmaya başladığı tarihten bu yana en yüksek Haziran ayı seviyesine ulaştı. Temmuz ayında otomotiv satışları da geçen yılın aynı ayına göre %387,5 arttı.

Geçtiğimiz yıl Mayıs ayında 1,1 milyar USD fazla veren cari denge bu yılın aynı ayında, salgın nedeniyle seyahat geliri elde edilememesine bağlı olarak hizmetler dengesinin açık vermesi ve dış ticaret açığında kaydedilen hızlı artışın etkisiyle 3,8 milyar USD açık verdi. 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Mayıs’ta 8,2 milyar USD ile Şubat 2019’dan bu yana en yüksek düzeyinde gerçekleşti.

Merkezi yönetim bütçe açığı Haziran’da yıllık bazda %60,7 oranında artarak 19,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bütçe açığı Ocak-Haziran döneminde yıllık bazda %39,3 oranında genişleyerek 109,5 milyar TL’ye çıktı.

Temmuz ayında TÜFE aylık bazda %0,58 yükselirken, yıllık TÜFE enflasyonu %11,76 oldu. Bu dönemde yurt içi ÜFE artışı aylık %1,02 düzeyinde gerçekleşirken, yıllık %8,33 ile Mart ayından bu yana en yüksek seviyesine çıktı. Temmuz ayı toplantısında da politika faiz oranını değiştirmeyen TCMB yılın üçüncü Enflasyon Raporu’nda 2020 sonu enflasyon tahminini %8,9’a yükseltti. TCMB ayrıca yabancı para zorunlu karşılık oranlarını tüm yükümlülük türlerinde ve vade dilimlerinde 300’er baz puan arttırdı.

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB	9
Bankacılık Sektörü	10
Genel Değerlendirme	11
Grafikler	12
Özet Tablolar	14

Koronavirüs vakalarındaki artış endişe yaratıyor.

Dünya genelinde toplam koronavirüs vaka sayısı 20 milyona yaklaşırken, hayatını kaybeden kişi sayısı 700 bini aştı. ABD 4,9 milyon vaka sayısı ve yaklaşık 160 bin vefat ile dünyada ilk sırada yer alıyor. Son dönemde, artan vaka sayılarına bağlı olarak ikinci dalga endişelerinin yükseldiği Asya ülkelerinde virüsün yayılmasını engellemek için sınırlandırmalar yeniden başlatılıyor. Ayrıca, Brezilya başta olmak üzere Güney Amerika ülkelerinde vaka sayısında kaydedilen hızlı yükselişler endişelerin küresel bir boyut kazanmasına neden oluyor.

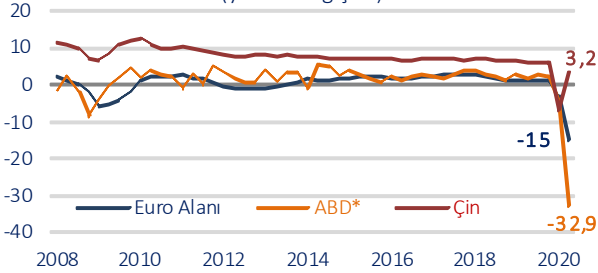
Başlıca ekonomiler ikinci çeyrekte hızlı daraldı.

Yılın ikinci çeyreğine ilişkin açıklanan öncü büyüme verileri başlıca ekonomilerin bu dönemde benzeri görülmemiş düzeyde daraldıklarına işaret ediyor. ABD ekonomisi 2020 yılının ikinci çeyreğinde yıllıklandırılmış bazda %32,9 oranında daralarak salgının ekonomik aktivitede neden olduğu tahribatı teyit etti. Benzer biçimde Euro Alanı ekonomisi de geçen yılın aynı dönemine kıyasla %15 ile beklentilerin üzerinde küçüldü. Almanya ekonomisi bu dönemde %11,7, Fransa ekonomisi %19 daraldı.

Çin ekonomisi ikinci çeyrekte %3,2 büyüdü.

Çin ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine kıyasla %3,2 ile piyasa beklentilerinin üzerinde büyüdü. Çin ekonomisi ilk çeyrekte %6,8 daralmıştı. Ülkede iç ve dış talep koşulları ile yatırımların zayıf seyri nedeniyle toparlanmanın süreklilik arz edip etmeyeceği belirsizliğini korurken, politika yapımcıların ekonomiyi desteklemeye devam edeceği öngörülmüyor.

Başlıca Ekonomilerin GSYH Büyümesi
(yıllık % değişim)

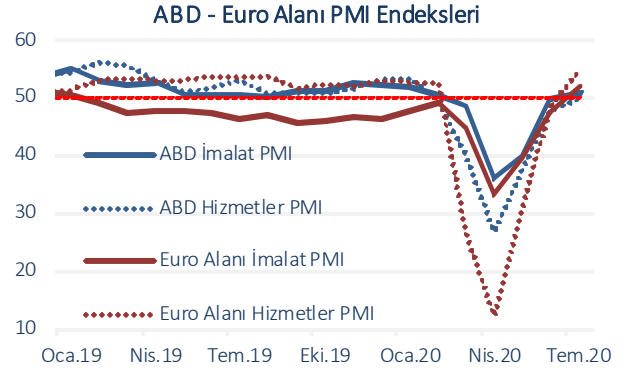

(*) Bir önceki çeyreğe göre yıllıklandırılmış büyüme verileridir.

Küresel imalat PMI verilerinde toparlanma devam ediyor.

Salgının olumsuz etkileriyle Nisan ayında dip seviyelere gerileyen küresel imalat PMI verileri Temmuz ayında eşik değer olan 50 seviyesinin üzerine çıkarak sektörlerde büyümeye işaret etti. ABD'de imalat PMI verisi Temmuz'da 50,9'a yükselirken, hizmetler sektörü PMI değeri 50 seviyesinde gerçekleşti. Euro Alanı'nda önceki ay 47,4 olan imalat PMI da Temmuz ayında 51,8 seviyesine yükseldi. Böylece endeks Aralık 2018'den bu yana en yüksek değerini aldı. Bölgede hizmetler sektörü

PMI verisi de Haziran'daki 48,3 düzeyinden Temmuz'da 54,7'ye yükseldi.

Fed faizleri değiştirmede.

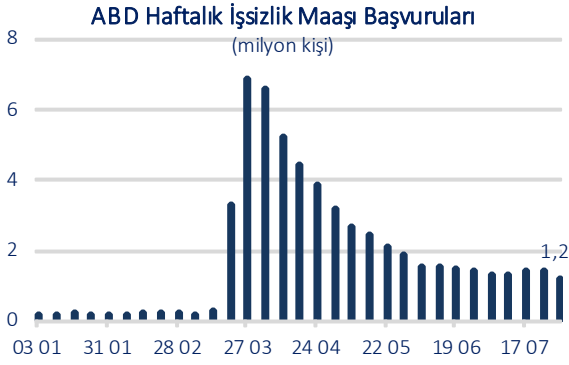
ABD Merkez Bankası (Fed) 29 Temmuz'da sona eren toplantısında politika faizini %0-%0,25 aralığında tutarken elindeki tüm araçlarla ekonomik aktiviteye destek olacağı taahhüdünü yineledi. Fed ayrıca, dolar likiditesi swap hatlarının ve yabancı merkez bankalarıyla olan geçici repo imkanının 31 Mart 2021 tarihine kadar uzatılmasına karar verdi. Toplantı ertesinde açıklama yapan Fed Başkanı Jerome Powell, Fed'in güçlü ekonomik toparlanma ve hasarın sınırlandırılmasını hedeflediğini ifade ederken, salgın nedeniyle ekonomik görünüme dair belirsizliklerin devam ettiği değerlendirilmesinde bulundu. Tüketici, istihdam ve harcamalar tarafında henüz gerçek verilere sahip olmadıklarını söyleyen Powell, yavaşlamanın ne kadar büyük olacağını ve ne kadar süreceğini söylemek için erken olduğunu belirtti. Fed Başkanı, verilerde gözlenen iyileşmenin Haziran ayında yavaşladığını, gerekirse ileriye dönük yönlendirme ve varlık alımlarında ayarlama yapabileceklerini ifade etti.

Temmuz ayında yayımladığı Bej Kitap raporunda da ekonomik aktivitenin ülkenin tüm bölgelerinde arttığına dikkat çeken Fed, buna rağmen henüz salgın öncesindeki seviyelerin yakalanamadığını belirtti.

ABD'de istihdam kayıpları sürüyor.

28 Mart'ta gördüğü zirveden bu yana sürekli gerileyen haftalık işsizlik maaşı başvurularının sayısında Temmuz ayı içinde artışlar gözlemlendi. Ülkede salgının işgücü piyasasını etkilemeye başladığı 14 Mart ile biten haftadan 1 Ağustos ile biten hafta arasındaki dönemde işsizlik maaşına başvuran kişi sayısı 55,6 milyona ulaştı.

Söz konusu rakamın büyüklüğü ve artmaya devam ediyor oluşu Kasım ayında seçime gidecek olan ülkede yönetimi yeni tedbirler almaya zorluyor. Bu doğrultuda, Cumhuriyetçi Senatörler ABD Senatosu'na, büyük oranda doğrudan nakdi yardım içeren 1 trilyon USD büyüklüğünde yeni bir teşvik paketi sundu. Teşvik paketiyle 31 Temmuz'da sona eren işsizlik yardımının 2 ay daha uzatılması planlanıyor.

Avrupa Birliği yeni bir kurtarma paketi açıkladı.

AB liderleri, bir süredir beklenen 750 milyar EUR büyüklüğündeki paket üzerinde uzlaşıya vardı. Salgının ekonomik sonuçlarıyla mücadele etmek amacıyla oluşturulan kurtarma paketinin 390 milyar EUR'luk kısmını hibeler, 360 milyar EUR'luk kısmını ise düşük faizli krediler oluşturuyor. Söz konusu paket içerdiği yardımlardan ziyade, Avrupa Birliği'nin ekonomik bir birlik olarak geleceğine yönelik oluşan soru işaretlerini en azından şimdilik ortadan kaldırmış olması nedeniyle önem arz ediyor.

ECB para politikasını korudu.

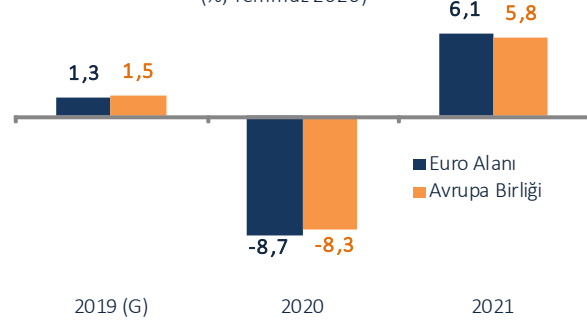
Avrupa Merkez Bankası (ECB) Temmuz ayındaki toplantısında para politikasında değişiklik yapmayarak politika faizini %0, mevduat kolaylığı faizini -%0,5 seviyesinde tuttu. Toplantı sonrasında açıklamalarda bulunan ECB Başkanı Lagarde, Euro Alanı'ndaki son verilerin ekonomik aktivitede hareketlenmenin yeniden başladığına işaret ettiğini söyledi. Lagarde, yılın üçüncü çeyreğinde ekonomide toparlanmanın devam edeceği öngörülmekle birlikte, söz konusu toparlanmanın hızına ve ölçeğine dair belirsizliğin sürdüğünü ve para politikası desteğine olan ihtiyacın henüz sona ermediğini belirtti.

Avrupa Komisyonu, bölge ekonomisine ilişkin tahminlerini aşağı yönlü revize etti.

Avrupa Komisyonu, Euro Alanı ve AB için Mayıs ayında yayımladığı 2020 ve 2021 yılı ekonomik büyüme tahminlerini aşağı yönlü revize etti. Euro Alanı için 2020 yılı ekonomik büyüme tahminini -%7,7'den -%8,7'ye indiren Komisyon, 2021 yılında ekonomide %6,1'lik büyüme belediklerini açıkladı. Benzer şekilde, AB ekonomisinin de bu yıl %8,3 küçüleceğini tahmin eden Komisyon, gelecek yıl ise %5,8 büyüyeceğini tahmininde bulundu. Yapılan açıklamada, salgın kısıtlamalarının gevşetilmesinin beklenenden uzun sürmesi sebebiyle 2021'deki toparlanmanın bahar döneminde yapılan tahminlerden daha yavaş gerçekleşebileceği vurgulandı. Avrupa Komisyonu özellikle salgından görece daha ağır etkilenen Fransa, İtalya ve İspanya ekonomilerinde, bu yıl %10'un üzerinde küçülme beklendiğini açıkladı.

Avrupa Komisyonu'nun Büyüme Tahminleri

(%, Temmuz 2020)

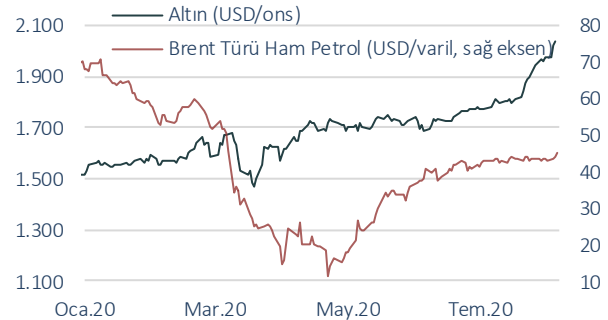

Altın fiyatları tarihi yüksek düzeyde...

Salgında ikinci dalgaya ilişkin endişelerin artması yatırımcıların riskli varlıklardan kaçınarak güvenli yatırım aracı olarak görülen altına yönelmesine neden oluyor. Küresel ölçekte uygulanan genişlemeci para politikalarının da desteklediği altının ons fiyatı Temmuz ayında hızlı yükseldi. Ağustos ayı başında da artışını sürdüren altın fiyatları 5 Ağustos itibarıyla 2.040 USD/ons seviyesiyle, bu yılın en düşüğüne indiği 16 Mart'a kıyasla yaklaşık %40 yukarıda seyrediyor. Fiyatlardaki yükselişe gerekçe oluşturan mevcut durumun devam edeceği görüşü altının izleyen dönemde de yukarı yönlü baskı altında kalacağı değerlendirilmelerini beraberinde getiriyor.

OPEC+ ülkeleri petrol üretim kesintisini 1 Ağustos itibarıyla günlük 7,7 milyon varile indirmeye karar verdi. Söz konusu kesinti miktarı Temmuz sonuna dek günlük 9,7 milyon varil seviyesindeydi. Petrol arzına yönelik yaşanan bir diğer gelişme de ABD'de aktif sondaj kuyusu sayısının Mart ayından bu yana ilk defa sınırlı da olsa artış kaydetmesi oldu. Ayrıca, izleyen süreçte talep koşullarının seyrine ilişkin belirsizliğin devam etmesi de Temmuz ayı içinde petrol fiyatlarını baskıladı. Söz konusu gelişmeler Mayıs ve Haziran aylarında hızlı biçimde yükselen petrol fiyatlarındaki yükselişin Temmuz ayında hız kaybetmesine neden oldu. Temmuz ayı boyunca 42-45 USD/varil bandında hareket eden Brent türü petrolün varil fiyatı ABD dolarında yaşanan değer kaybının verdiği destekle ayı %3,9 yükselişle 43,1 USD/varil seviyesinden tamamladı.

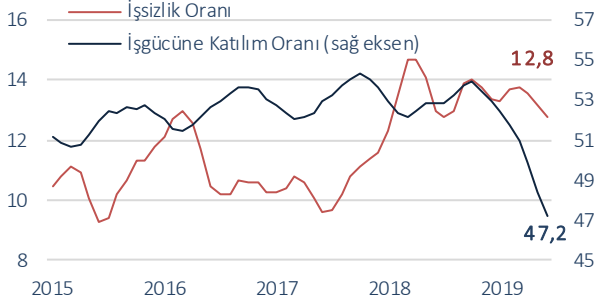
Altın ve Petrol Fiyatları

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

İşgücüne katılım oranı Nisan döneminde hızlı geriledi.

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre, Nisan döneminde işsizlik oranı yıllık bazda 0,2 puan gerileyerek %12,8 düzeyinde gerçekleşti. Öte yandan, bu dönemde işgücüne katılım oranı %47,2 ile Şubat 2013'ten bu yana en düşük seviyesine inerken, istihdam oranı %41,1 oldu. İşgücüne dahil olmayanlardaki yıllık 4 milyon kişiyi aşan artış dikkat çekti. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı yıllık bazda 1,2 puan artarak %24,4'e yükselirken, tarım dışı işsizlik oranı %14,9 seviyesinde gerçekleşti. Nisan döneminde hizmet sektörü istihdamında 2019'un aynı dönemine göre kaydedilen 1,5 milyon kişilik düşüş dikkat çekti. Yurt içinde salgının ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerinin en yoğun hissedildiği Nisan döneminde mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı Mart dönemine göre 0,7 puan artarak %13,8 oldu. Mevsimlik çalışanlar ile çalışmaya hazır olduğu halde son 4 haftadır iş başvurusu yapmadığı için işgücünde yer almayanların işgücüne dahil edilmesi ile hesaplanan "geniş tanımlı işsizlik oranı"nın bu dönemde %24,6'ya yükseldiği görüldü.

İşgücü Piyasaları**Sanayi üretimi Mayıs'ta yıllık bazda %19,9 azaldı.**

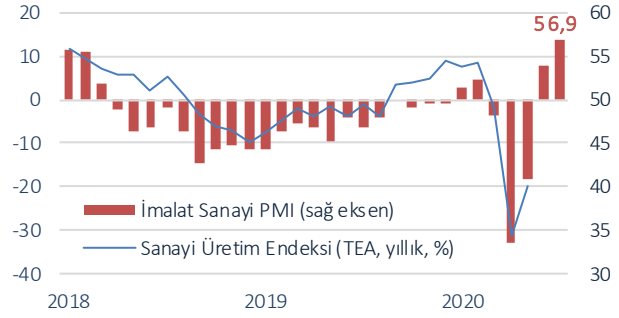
Takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre, Nisan'da yıllık bazda %31,3 oranında gerileyen sanayi üretimi Mayıs ayında yıllık bazda %19,9 oranında azaldı. Bu dönemde imalat sanayii üretimindeki gerileme %20,6 olurken, imalat sanayi alt sektörlerinden sadece kağıt ve kağıt ürünleri imalatı ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında artış gözlemlendi. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise sanayi üretiminde Mayıs ayında bir önceki aya göre %17,4 oranında artış kaydedildi.

TÜİK, KDV beyannamelerinin verilmesiyle birlikte izleyen aylarda sanayi üretimi verilerinde güncelleme yapılabileceği açıklamasını Mayıs ayı verileri için de duyurdu.

İmalat PMI Temmuz'da 56,9'a yükseldi.

Yurt içinde Mart-Mayıs döneminde 50 eşik değerinin altında yer alan, Haziran ayında normalleşme adımlarıyla birlikte 53,9'a ulaşarak eşik değerinin üzerine çıkan imalat PMI endeksi, Temmuz ayında da 3 puan artışla 56,9

seviyesine yükseldi. Böylece, imalat sanayiindeki aktivitenin hızlandığına işaret eden PMI endeksi, Şubat 2011'den bu yana en yüksek değerini almış oldu. Endeksin alt kalemleri incelendiğinde, Temmuz'da üretim ve yeni siparişlerin hızla arttığı, öte yandan girdi maliyetlerindeki artışın yavaşlamakla birlikte sürdürüğü gözlemlendi.

Türkiye'de Ekonomik Aktivite**Güven endeksleri genel olarak olumlu bir tablo çizdi.**

Reel kesim güven endeksi Temmuz'da bir önceki aya göre 8,1 puan artışla 100,7'ye yükselirken, 4 ayın sonunda ilk kez eşik değerini üzerine çıkarak ekonomik faaliyete dair iyimser sinyaller verdi. Nisan'da 61,6 ile 2009 krizinden bu yana en düşük seviyesini görmüş olan imalat sanayii kapasite kullanım oranı da aynı dönemde 4,7 puan artarak %70,7 oldu. Temmuz ayında sektörel bazda güvenin hizmet sektöründe %20,2, perakende ticaret sektöründe %9,6 ve inşaat sektöründe %11,6 arttığı gözlemlendi.

Tüketici güven endeksi ise Temmuz'da bir önceki aya göre %2,7 oranında azalarak 60,9 düzeyine geriledi. Mayıs ve Haziran aylarında artış kaydetmiş olan gelecek 12 ayda konut ve/veya otomobil satın alma ihtimalinin Temmuz ayında gerilemesi dikkat çekerken, gelecek 12 aylık dönemde tasarruf etme ihtimaline yönelik alt endeks %14 ile en hızlı daralan endeks oldu.

Konut ve otomotiv satışları hızlı yükseldi.

Türkiye'de konut satışları Haziran ayında geçen yılın aynı dönemine göre %209,7 artarak 190.012 adet oldu. Böylece, konut satışları verinin yayımlanmaya başladığı 2013 yılından bu yana en yüksek Haziran ayı seviyesine ulaştı. Ayrıca, Haziran'da ipotekli satışların toplam konut satışları içindeki payı %53,4 oranıyla rekor düzeyde gerçekleşti. Düşük faiz oranları ve konut kampanyaları Haziran ayındaki rekor satışlarda etkili oldu.

Temmuz ayında otomobil ve hafif ticari araç pazarı geçen yılın aynı ayına göre %387,5 artışla 87.401 adet oldu. Otomotiv pazarı Ocak-Temmuz döneminde ise %60,3 oranında artarak 341.469 adede ulaştı. Otomotiv satışlarında Temmuz'da yakalanan yüksek satış rakamlarının ardından Otomotiv Distribütörleri Derneği yılsonuna ilişkin pazar tahminini 50 bin adet yukarı revize ederek 650-700 bin adet olarak açıkladı.

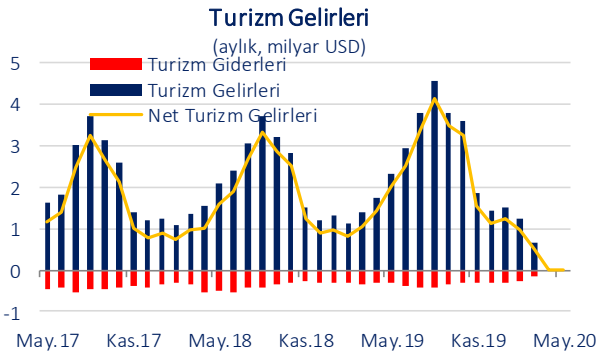
Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Haziran'da dış ticaret açığı %17 daraldı.

TÜİK verilerine göre Haziran ayında ihracat hacmi geçen yılın aynı ayına kıyasla %15,7 artarak yaklaşık 13,5 milyar USD olurken, ithalat %8,3 genişleyerek 16,3 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı yıllık bazda %17 daralarak 2,8 milyar USD'ye geriledi. Ocak-Haziran 2020 döneminde ise dış ticaret açığı yıllık bazda %73,2 genişledi. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı 2019'daki %86,5 seviyesinden %75,9'a geriledi.

Cari denge Mayıs'ta 3,8 milyar USD açık verdi.

TCMB tarafından açıklanan ödemeler dengesi istatistiklerine göre, geçtiğimiz yıl Mayıs ayında 1,1 milyar USD fazla veren cari denge bu yılın aynı ayında 3,8 milyar USD açık verdi. Söz konusu gelişmede, salgın nedeniyle seyahat geliri elde edilememesine bağlı olarak hizmetler dengesinin açık vermesi ve dış ticaret açığında kaydedilen hızlı artış etkili oldu. 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Mayıs'ta 8,2 milyar USD ile Şubat 2019'dan bu yana en yüksek düzeyinde gerçekleşti.

Doğrudan yatırımlar...

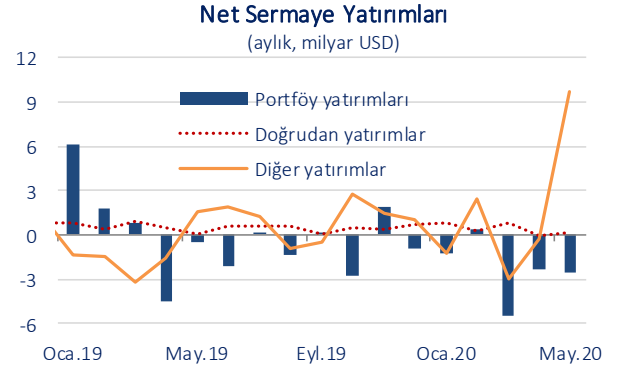
Nisan ayında sermaye çıkışı yaşanan net doğrudan yatırımlar kaleminde Mayıs ayında 118 milyon USD net sermaye girişi kaydedildi. Bu dönemde diğer sermaye yatırımlarından 126 milyon USD çıkış olurken,

gayrimenkul yatırımları kaleminde 229 milyon USD sermaye girişi yaşandı.

Portföy yatırımlarında sermaye çıkışı...

Portföy yatırımlarında Mayıs'ta 2,5 milyar USD tutarında sermaye çıkışı kaydedildi. Yurt dışı yerleşikler hisse senedi ve DİBS piyasalarında sırasıyla 1 milyar USD ve 986 milyon USD tutarında net satış gerçekleştirdi. Ayrıca bu dönemde, genel hükümetin yurt dışında yaptığı 2,2 milyar USD tutarındaki net geri ödeme portföy yatırımlarındaki sermaye çıkışında etkili oldu. Diğer taraftan, bankaların yurt dışı yatırımlarındaki yaklaşık 2 milyar USD'lik azalış portföy yatırımlarındaki düşüşü sınırlandırdı. İlgili kalem Nisan ayında da 1,2 milyar USD gerilemişti.

Mart ve Nisan aylarında toplam 3,2 milyar USD'lik çıkışın ardından diğer yatırımlar kaleminde Mayıs ayında 9,7 milyar USD net sermaye girişi kaydedildi. Söz konusu gelişmede, TCMB'nin kısa vadeli borçlarındaki para takası kaynaklı olduğu düşünülen artış etkili oldu. Ayrıca bu dönemde, yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 488 milyon USD azalış kaydederken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatlarında 619 milyon USD net artış kaydedildi. Mayıs ayı itibarıyla 12 aylık kümülatif bazda uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %73, diğer sektörlerde %76 oldu.

Türkiye'ye Net Sermaye Girişleri

	12 aylık kümülatif veriler (milyon USD)		Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2019	Mayıs 2020	Aralık 2019	Mayıs 2020
Cari İşlemler Dengesi	8.663	-8.244	55,8	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	5.604	3.736	-	-
-Doğrudan Yatırımlar	5.905	5.268	38,1	13,4
-Portföy Yatırımları	-1.246	-16.199	-	-
-Diğer Yatırımlar	911	14.672	5,9	37,3
-Diğer	34	-5	0,2	-
Net Hata ve Noksan	-7.943	-14.865	-	-
Rezervler⁽¹⁾	-6.324	19.373	-	49,3

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

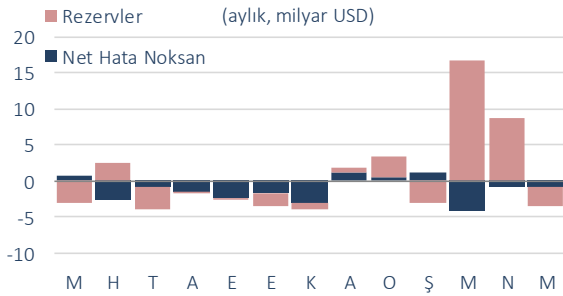
(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Rezerv varlıklar Mayıs'ta 2,7 milyar USD arttı.

Mart ve Nisan aylarında toplam 25,2 milyar USD azalan rezerv varlıklar Mayıs ayında 2,7 milyar USD artış kaydetti. Bu dönemde net hata ve noksan kaleminde ise 829 milyon USD tutarında sermaye çıkışı yaşandı.

Rezervler ve Net Hata Noksanın Cari Açığın Finansmanına Katkısı

Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan geçici dış ticaret verilerine göre, Temmuz ayında yüksek baz, çalışma günü eksikliği ve salgının etkisiyle ihracat yıllık bazda %5,8, ithalat da %7,7 azaldı. Böylece, Temmuz'da dış ticaret açığı yıllık bazda %16,8 daraldı. Bir önceki yıla kıyasla düşük düzeylerde seyreden petrol fiyatları ile yerli üretimi desteklemek amacıyla çeşitli ürünlere getirilen ek gümrük vergilerinin önümüzdeki aylarda dış ticaret dengesini destekleyebileceği değerlendiriliyor. Bununla birlikte, dünya genelinde Covid-19 vaka sayısındaki artış dikkate alındığında, küresel ölçekte salgının halen kontrol altına alınamamış olmasının ihracat gelirleri üzerinde baskı yaratabileceği ve turizm gelirlerinin toparlanmasının da çok daha uzun bir süre alabileceği tahmin ediliyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Mayıs 2020	Ocak - Mayıs 2019	Ocak - Mayıs 2020	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-3.764	187	-16.720	-	-8.244
Dış Ticaret Dengesi	-2.734	-4.594	-16.169	252,0	-28.222
Hizmetler Dengesi	-33	9.676	4.043	-58,2	31.248
Seyahat (net)	0	6.278	2.694	-57,1	22.135
Birincil Gelir Dengesi	-969	-4.991	-4.399	-11,9	-11.953
İkincil Gelir Dengesi	-28	96	-195	-	683
Sermaye Hesabı	-4	19	-20	-	-5
Finans Hesabı	-4.597	2.997	-20.871	-	-23.114
Doğrudan Yatırımlar (net)	-118	-2.596	-1.959	-24,5	-5.268
Portföy Yatırımları (net)	2.539	-3.732	11.221	-	16.199
Net Varlık Edinimi	-2.107	2.115	-38	-	2.501
Net Yükümlülük Oluşumu	-4.646	5.847	-11.259	-	-13.698
Hisse Senetleri	-1.009	666	-3.939	-	-4.199
Borç Senetleri	-3.637	5.181	-7.320	-	-9.499
Diğer Yatırımlar (net)	-9.735	6.039	-7.722	-	-14.672
Efektif ve Mevduatlar	-11.174	6.745	-13.593	-	-24.841
Net Varlık Edinimi	-574	9.271	32	-99,7	-1.414
Net Yükümlülük Oluşumu	10.600	2.526	13.625	439,4	23.427
Merkez Bankası	9.969	-505	10.958	-	13.958
Bankalar	631	3.031	2.667	-12,0	9.469
Yurt Dışı Bankalar	619	1.502	1.948	29,7	6.681
Yabancı Para	-54	1.107	-1.115	-	3.579
Türk Lirası	673	395	3.063	675,4	3.102
Yurt Dışı Kişiler	12	1.529	719	-53,0	2.788
Krediler	1.102	4.971	5.542	11,5	17.536
Net Varlık Edinimi	-295	139	-309	-	-80
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.397	-4.832	-5.851	21,1	-17.616
Bankacılık Sektörü	-402	-4.558	-3.478	-23,7	-10.259
Bankacılık Dışı Sektörler	-878	47	-2.153	-	-6.495
Ticari Krediler	338	-5.654	337	-	-7.422
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-1	-23	-8	-65,2	55
Rezerv Varlıklar (net)	2.717	3.286	-22.411	-	-19.373
Net Hata ve Noksan	-829	2.791	-4.131	-	-14.865

Kaynak: Datastream, TCMB

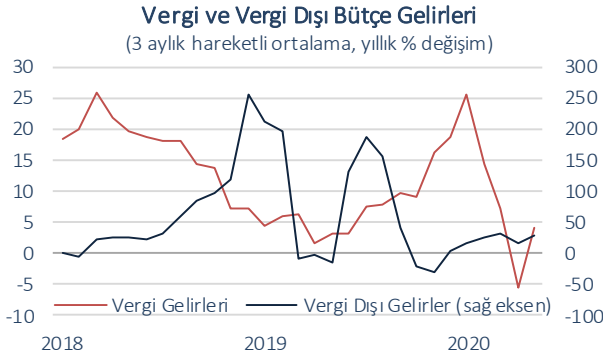
Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçesi Haziran'da 19,4 milyar TL açık verdi.

Haziran ayında merkezi yönetim bütçe açığı yıllık bazda % 60,7 oranında artarak 19,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Haziran'da geçen yılın aynı ayına kıyasla bütçe gelirleri % 19,5 artarak 66,3 milyar TL olurken, bütçe harcamaları % 26,8 artışla 85,6 milyar TL'ye ulaştı. Bu dönemde faiz dışı denge 13,1 milyar TL açık verdi. Ocak-Haziran döneminde ise bütçe harcamaları yıllık bazda %17,3 oranında genişlerken, gelirler %13 artış kaydetti. Böylece, geçtiğimiz yılın ilk yarısında 78,6 milyar TL olan bütçe açığı, bu yılın aynı döneminde %39,3 oranında artışla 109,5 milyar TL seviyesinde gerçekleşti.

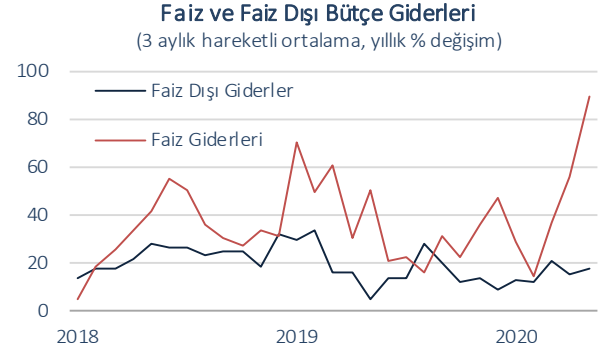
Vergi gelirleri Haziran'da 55,4 milyar TL oldu.

Vergi gelirleri Haziran'da yıllık bazda %23,5 oranında artarak 55,4 milyar TL oldu. Bu dönemde kurumlar vergisi tahsilatın Haziran ayına ertelenmiş olmasının, ithalde alınan katma değer vergisi de ithalat artışının ve getirilen ek gümrük vergilerinin etkisiyle hızlı yükseldi. Ayrıca, talepte kaydedilen toparlanmanın yanı sıra geçtiğimiz yıl uygulanan vergi indiriminin yarattığı baz etkisiyle motorlu kara taşıtları ve dayanıklı tüketim mallarından alınan ÖTV Haziran ayında sırasıyla %265 ve %385 oranında artarak vergi gelirlerini destekledi. Ocak-Haziran döneminde vergi gelirleri yıllık bazda %9,2 oranında artarak 336 milyar TL oldu.

Faiz giderlerinde artış gözlendi.

Haziran ayında bütçe giderlerindeki artışta cari transferler ile sermaye giderlerindeki hızlı yükseliş öne çıktı. Bu dönemde cari transferlerin Hazine yardımları kalemi altında izlenen sosyal güvenlik açık finansmanı kalemi geçen yılın aynı ayına göre yaklaşık 8 katına çıkarak 11,2 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Söz konusu kalem bütçe giderlerindeki %26,8'lik artışın 14,4 puanını oluşturdu. Ayrıca, Haziran ayında gayrimenkul sermaye ve üretim giderlerindeki 4,1 milyar TL'lik yükseliş dikkat çekti. Bu kalem bütçe harcamalarındaki artışı Haziran'da 6,1 puan yukarı çekti. Haziran'da faiz giderleri yıllık bazda %44,4 artarak 6,3 milyar TL oldu. İç borç faiz ödemeleri %20,7 oranında artarak 4,2 milyar TL düzeyinde gerçekleşirken, dış borç faiz ödemeleri yaklaşık 2 katına çıkarak 1,5 milyar TL oldu.

Ocak-Haziran döneminde bütçe giderleri geçen yılın aynı dönemine göre %17,3 oranında artarak 564,9 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde faiz giderlerindeki yıllık artış %40,4 oldu.

Beklentiler...

Virüs salgınına karşı alınan kısıtlayıcı önlemlerin gevşetilmesiyle özellikle Haziran ayından itibaren ekonomik aktivitenin toparlanma eğilimine girmesi, bütçe açığındaki hızlı genişlemenin yılın ikinci yarısında hız kaybedebileceği yönündeki görüşleri de gündeme getirdi. Öte yandan, salgının seyrine ilişkin belirsizlikler halen bütçe dengesi üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor.

Merkezi Yönetim Bütçesi

(milyar TL)

	Haziran		%	Ocak-Haziran		%	2020 Bütçe Gerç./ Bütçe	
	2019	2020		Değişim	2019		2020	Hedefi
Harcamalar	67,5	85,6	26,8	481,6	564,9	17,3	1.095,5	51,6
Faiz Harcamaları	4,4	6,3	44,4	50,7	71,3	40,4	138,9	51,3
Faiz Dışı Harcamalar	63,2	79,3	25,6	430,8	493,6	14,6	956,5	51,6
Gelirler	55,5	66,3	19,5	403,0	455,4	13,0	956,6	47,6
Vergi Gelirleri	44,9	55,4	23,5	307,7	335,9	9,2	784,6	42,8
Diğer Gelirler	10,6	10,8	2,1	95,2	119,5	25,4	172,0	69,5
Bütçe Dengesi	-12,1	-19,4	60,7	-78,6	-109,5	39,3	-138,9	78,8
Faiz Dışı Denge	-7,7	-13,1	69,9	-27,8	-38,2	37,2	0,1	-

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

Temmuz'da aylık TÜFE %0,58 oldu.

Temmuz ayında TÜFE bir önceki aya göre %0,58 ile beklentilerin altında yükseldi. Piyasa beklentisi TÜFE'nin bu dönemde aylık bazda %0,9 yükseleceği yönündeydi. Temmuz ayında yurt içi ÜFE (Yİ-ÜFE) artışı %1,02 düzeyinde gerçekleşti.

Yıllık TÜFE enflasyonu %11,76'ya geriledi.

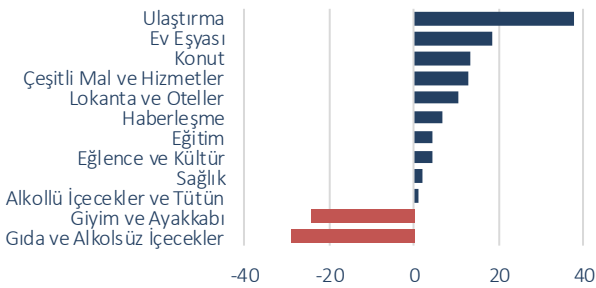
Yıllık tüketici enflasyonunda Mayıs ve Haziran aylarında yaşanan yükseliş Temmuz ayında sona erdi. Bu dönemde, yıllık TÜFE artışı %11,76 düzeyine geriledi. Yıllık Yİ-ÜFE enflasyonu ise Temmuz'da yükselmeye devam ederek %8,33 ile Mart ayından bu yana en yüksek seviyesine çıktı.

Temmuz (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2019	2020	2019	2020
Aylık	1,36	0,58	-0,99	1,02
Yıllık	16,65	11,76	21,66	8,33
Yıllık Ortalama	19,91	11,51	32,34	6,81

Gıda fiyatları TÜFE enflasyonunu sınırladı.

Temmuz ayında 12 ana harcama grubundan 10'unda fiyatlar bir önceki aya kıyasla yükselirken, gıda ile giyim ve ayakkabı grubunda fiyatların gerilediği görülüyor. Bu dönemde, özellikle otomobil ve akaryakıt fiyatlarında aylık bazda kaydedilen artışın etkisiyle fiyatların bir önceki aya kıyasla %2,44 ile en hızlı arttığı grup olan ulaştırma, aylık TÜFE enflasyonunu 37 baz puan ile en fazla yukarı çeken grup oldu. Son dönemde konut ve ev eşyası fiyatlarında gözlenen artışlar da aylık TÜFE enflasyonunun toplam 31 baz puan yükselmesine neden oldu. Diğer taraftan, Temmuz'da taze meyve ve sebze fiyatlarında mevsimsel faktörlerin etkisiyle yaşanan düşüş gıda grubunun aylık TÜFE enflasyonunu 30 baz puan sınırlamasını sağladı. Benzer biçimde mevsimsel gelişmelerin desteğiyle giyim ve ayakkabı grubunda kaydedilen %3,48'lik düşüş TÜFE artışını bu dönemde 23 baz puan sınırladı.

Ana Harcama Gruplarının Aylık Bazda TÜFE'ye Katkıları (baz puan)

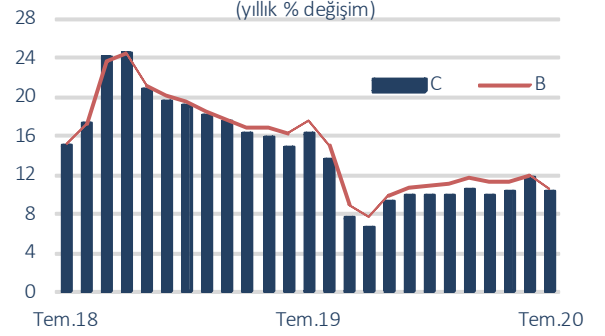

Çekirdek enflasyon göstergeleri...

Temmuz ayında TCMB tarafından yakından takip edilen B (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün

ile altın hariç TÜFE) ve C (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE) çekirdek enflasyon göstergelerindeki aylık artışlar sırasıyla %0,71 ve %0,83 ile manşet enflasyonun üzerinde gerçekleşti. Son dönemde yukarı yönlü bir eğilim sergileyen B ve C endekslerindeki yıllık artışlar ise yavaşlayarak sırasıyla %10,49 ve %10,25 oldu.

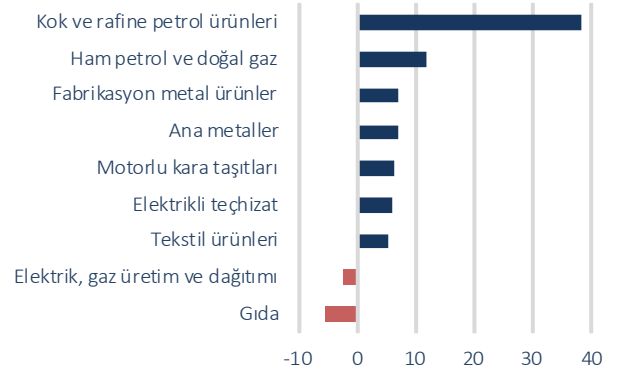
Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri

Enerji fiyatlarında yükseliş...

Temmuz ayında enerji piyasasında yaşanan gelişmeler aylık Yİ-ÜFE'nin seyrinde belirleyici oldu. Ana sanayi gruplarından enerjide fiyatlarının aylık bazda %3,6 oranında artış kaydetmesi dikkat çekti. Alt sektörler itibarıyla ise kok ve rafine petrol ürünleri sektöründe fiyatlar Temmuz'da aylık bazda %11,71 yükseldi. Söz konusu artış aylık Yİ-ÜFE enflasyonunu 38 baz puan yukarı çekti.

Öne Çıkan Alt Sektörlerin Aylık Yİ-ÜFE Enflasyonuna Katkıları (baz puan)

Beklentiler...

Düşük faiz ortamında otomotiv ve konut talebinin güçlü seyretmesi başta dayanıklı tüketim malları olmak üzere ilgili gruplarda fiyatların yükselmesine neden oluyor. Öte yandan, mevsimsel faktörler enflasyon artışını sınırlandırıyor. Ayrıca, petrol fiyatlarının geçtiğimiz yıla kıyasla düşük seyretmesi de yıllık enflasyon göstergeleri açısından olumlu bir duruma işaret ediyor. Bu çerçevede, yıllık TÜFE artışının bir süre daha çift haneli seviyelerde kalmaya devam edeceğini düşünüyoruz.

	30.Haz	31.Tem	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	487	554	66 bp ▲
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%9,38	11,08%**	170 bp ▲
BIST-100	1.165	1.127***	-%3,3 ▼
USD/TL	6,8500	6,9702	%1,8 ▲
EUR/TL	7,6959	8,2345	%7,0 ▲
Döviz Sepeti*	7,2730	7,6024	%4,5 ▲

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

(**) 29 Temmuz (***) 30 Temmuz

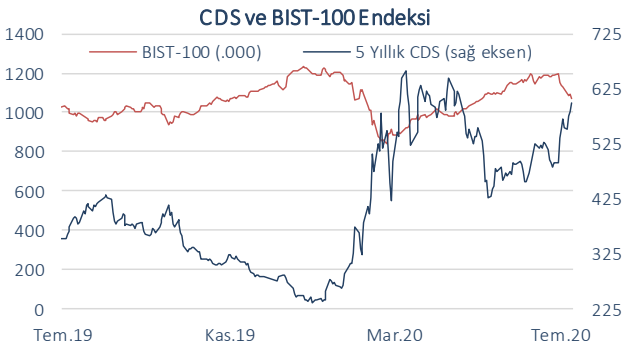
Küresel piyasalarda Temmuz'da karışık bir görünüm izlendi.

Dünya genelinde açıklanan olumlu ekonomik veriler, Avrupa Birliği'nde onaylanan yeni kurtarma paketi ve ABD'de yeni ekonomik paket ile aşı çalışmalarında ilerleme kaydedildiğine dair haber akışları Temmuz ayında küresel piyasaları destekledi. Öte yandan, salgında ikinci bir dalga yaşanabileceği endişesi, vaka sayılarında görülen artış ve ABD-Çin arasında zaman zaman artan gerilim küresel risk iştahını baskı altında tuttu.

BIST-100 endeksi Temmuz'da %3,3 geriledi.

Temmuz ayında küresel borsa endekslerinden olumsuz yönde ayrılan BIST-100 endeksi aylık bazda %3,3 gerileyerek ayı 1.127 puandan tamamladı. Temmuz'da 174 baz puan yükselerek Nisan ayından bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşen 2 yıl vadeli gösterge tahvilin bileşik faiz oranı 29 Temmuz itibarıyla %11,08 oldu.

USD/TL kuru Temmuz ayını %1,8 artışla 6,97 düzeyinde tamamlarken, EUR/TL kuru EUR/USD paritesindeki yükselişin de etkisiyle aylık bazda %7,0 artarak Temmuz sonunda 8,23 seviyesine ulaştı. Ağustos ayının ilk günlerinde Londra swap piyasasında yaşanan TL sıkışıklığı yurt içi piyasalarda satış baskısı yarattı. Temmuz ayında 66 baz puan artışla 554 baz puan olan Türkiye'nin 5 yıl vadeli CDS priminde de Ağustos'un ilk günlerinde artış gözlemlendi.

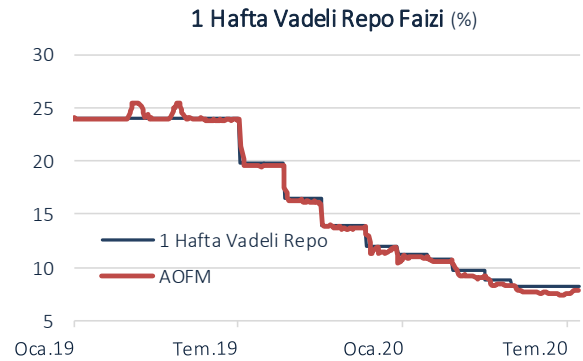
Yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü...

TCMB tarafından açıklanan menkul kıymet istatistiklerine göre 17 Temmuz itibarıyla yurt dışı yerleşiklerin hisse

senedi portföyü fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış olarak Haziran sonuna göre net 370,2 milyon USD azalırken, DİBS portföyü net 324 milyon USD geriledi. Yılbaşından bu yana bakıldığında ise hisse senedi piyasasından net 4,3 milyar USD, tahvil piyasasından net 7,3 milyar USD tutarında yabancı sermaye çıkışı yaşandığı görülüyor.

TCMB politika faizi oranını %8,25 seviyesinde tuttu.

TCMB 23 Temmuz'da gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu toplantısında, piyasa beklentisine paralel olarak politika faiz oranını değiştirmeyerek %8,25 seviyesinde tuttu. Toplantı sonrasında yapılan açıklamada, iktisadi faaliyette kademeli normalleşme adımlarıyla birlikte Mayıs ayında başlayan toparlanmanın güç kazandığı, turizm gelirlerinde salgın hastalığa bağlı olarak gözlenen düşüşe rağmen seyahat kısıtlamalarının hafifletilmesiyle kısmi bir iyileşme beklendiği belirtildi. Kurul, enflasyondaki düşüş sürecinin devamlılığının ülke risk priminin gerilemesi, uzun vadeli faizlerin aşağı gelmesi ve ekonomik toparlanmaya sağladığı katkı açısından önemli olduğunu ifade ederek para politikasındaki temkinli duruşun korunmasının önemine işaret etti. TCMB ayrıca, Temmuz ayında yayımladığı yılın üçüncü enflasyon raporunda yılsonu TÜFE enflasyonu tahminini %7,4'ten %8,9'a yükseltti.

TCMB zorunlu karşılık oranlarında değişikliğe gitti.

TCMB, 18 Temmuz'da tüm bankalar için yabancı para zorunlu karşılık oranlarının tüm yükümlülük türlerinde ve vade dilimlerinde 300'er baz puan artırılmasına karar verildiğini duyurdu. Karar 24 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla uygulamaya kondu.

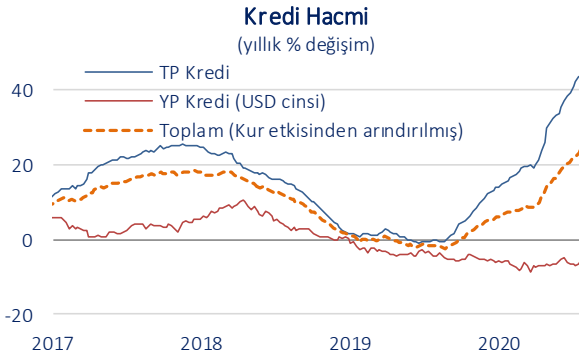
Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

TP mevduat hacmi yıllık bazda %45,6 arttı.

BDDK tarafından yayımlanan Haftalık Bülten verilerine göre 24 Temmuz itibarıyla mevduat hacmi geçen yılın aynı dönemine göre %37,7; 2019 sonuna göre de %23,0 oranında genişleyerek 3.160 milyar TL'ye ulaştı. Kur etkisinden arındırılmış yıllık artış %25,7 seviyesinde gerçekleşti. TP mevduat hacmi geçen yılın aynı dönemine kıyasla %45,6 artarak 1.575 milyar TL oldu. USD cinsi YP mevduat hacmi ise bu dönemde %7,9 artarak 233 milyar USD ile tarihi yüksek seviyede gerçekleşti.

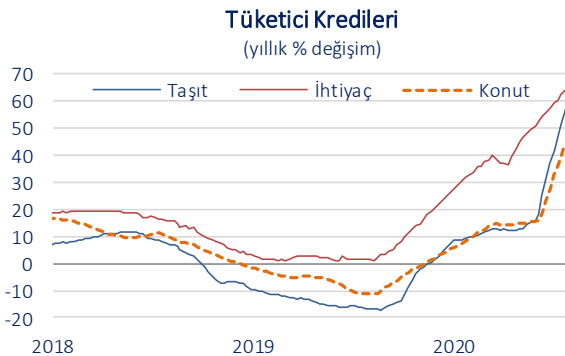
TP kredi büyümesi ivme kazanmaya devam ediyor.

Bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 24 Temmuz itibarıyla yıllık bazda %32,3; yılsonuna göre de %25,3 artarak 3.324 milyar TL oldu. Kur etkisinden arındırılmış kredi hacmindeki artış ise bu dönemde yıllık bazda %24,4 düzeyinde gerçekleşti. TP krediler hızlı yükselişini sürdürerek yıllık bazda %44,1 artışla 2.180 milyar TL olurken, USD bazında YP krediler aynı dönemde %5,3 gerileyerek 168 milyar USD seviyesine indi.

İhtiyaç kredilerinde yıllık artış hızı %64'e ulaştı.

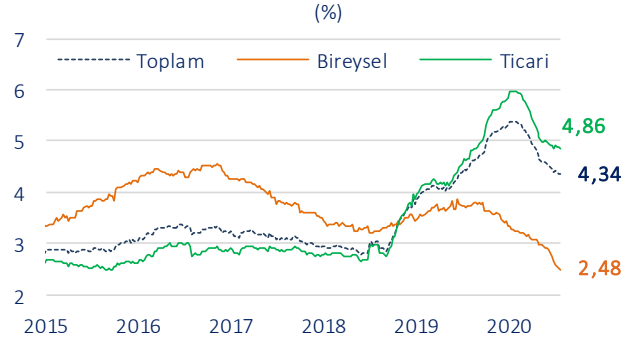
24 Temmuz itibarıyla tüketici kredileri yıllık bazda %55,0 oranında yükselirken yılsonuna göre %33,9 artış kaydetti. Son dönemde faiz oranlarındaki düşüşün etkisiyle otomotiv ve konut satışlarında gözlenen hareketlilik ilgili kredi bakiyelerinde artışı beraberinde getirirken, ihtiyaç kredilerinin de hızla yükseldiği gözleniyor. 24 Temmuz itibarıyla taşıt kredileri yıllık bazda %57,3 oranında genişlerken, konut kredilerindeki artış %44,1 oldu. Bu dönemde ihtiyaç kredilerinde yıllık bazda %64,0, yılsonuna göre ise %37,1 oranında yükseliş kaydedildi.

Takipteki alacaklar oranı %4,3 düzeyinde...

24 Temmuz haftasında brüt takipteki alacaklar bakiyesi yıllık bazda %28,3 artarak 150,9 milyar TL düzeyine çıktı. Takipteki alacaklar oranı ise kredi hacmindeki genişlemenin de etkisiyle gerilemeye devam ederek %4,3 düzeyinde gerçekleşti. İlgili oran kamu bankalarında %2,7 iken, özel bankalarda %5,8 düzeyinde bulunuyor. Kredi türlerine göre değerlendirildiğinde bu dönemde sektörün takipteki alacaklar oranının ticari kredilerde %4,9, bireysel kredilerde %2,5 olduğu izleniyor.

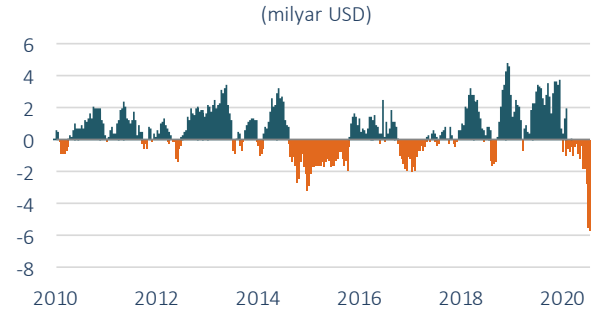
Takipteki Alacaklar Oranı

Yabancı para net genel pozisyonu...

Yabancı para net genel pozisyonu 24 Temmuz itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-) 55.686 milyon USD, bilanço dışında ise (+) 49.986 milyon USD oldu. Böylece, bankacılık sektörü yabancı para net genel pozisyonu (-) 5.699 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

Yabancı Para Net Genel Pozisyonu

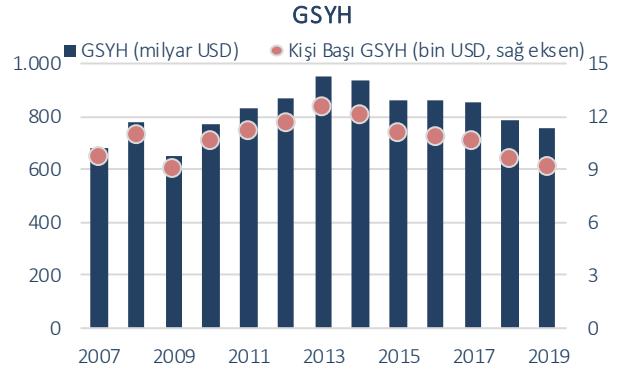
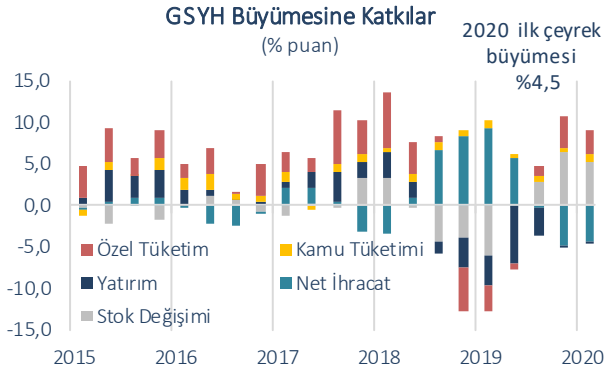
Genel Değerlendirme

Küresel ölçekte koronavirüs salgınına karşı alınan kısıtlayıcı önlemlerin gevşetilmesiyle iktisadi faaliyette Haziran ayı itibarıyla belirginleşen toparlanma Temmuz ayında hız kazandı. Önde gelen ekonomilere ilişkin PMI verileri gerek imalat gerekse hizmetler sektöründe güçlenmeye işaret ederken, ABD’de ve Avrupa’da yeni teşvik önlemlerinin gündeme gelmesi önümüzdeki döneme ilişkin beklentileri de olumlu etkiliyor. Para politikası tarafında ise pandeminin ilk aylarına kıyasla dünya genelinde sakin bir haber akışı izleniyor. Aşı çalışmalarına ilişkin gelişmeler zaman zaman piyasaları desteklese de salgının gidişatına dair süregelen belirsizlik ve ikinci dalga endişeleri küresel risk algısı üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor.

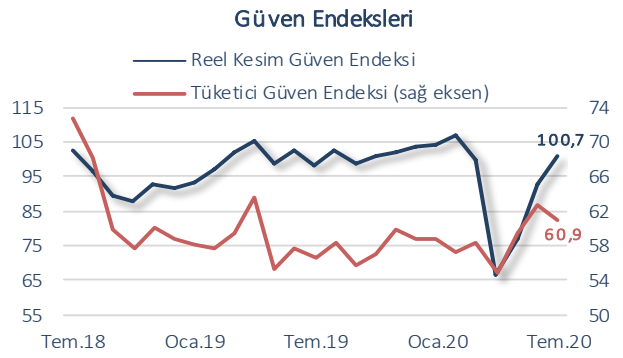
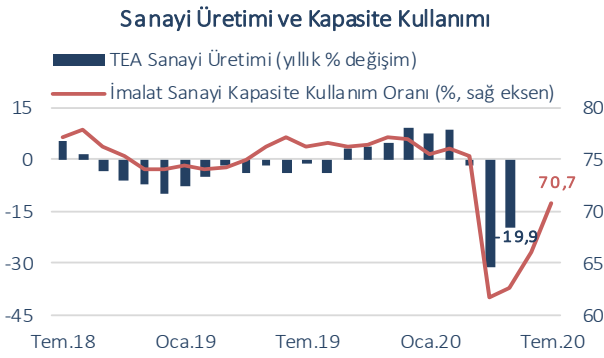
Salgının etkilerinin yüksek olduğu yılın ikinci çeyreğinde Türkiye ekonomisinin çift haneli oranlarda küçülmüş olduğu tahmin edilirken, Temmuz ayında açıklanan verilerin genel olarak olumlu bir tablo çizmesi yılın kalanına ilişkin iyimser beklentileri destekledi. Güven göstergelerinde iyileşme kaydedilirken, imalat PMI 9 yılın en yüksek seviyesine çıktı. Otomotiv ve konut sektörlerindeki gelişmelerin de bu dönemde iç talepteki toparlanmayı teyit ettiği görülüyor. Temmuz ayı ihracat

verilerinde yıllık bazda düşüş gözlenirse de Haziran ayına kıyasla yükseliş kaydedilmesi olumlu bir gelişme oldu. Öte yandan, döviz kurlarında yaşanan dalgalanmaların da etkisiyle son dönemde enflasyon göstergeleri üzerindeki yukarı yönlü riskler artıyor. Haziran ve Temmuz aylarında politika faiz oranını değiştirmeyerek para politikasındaki mevcut duruşunu sürdüren TCMB, yılsonu enflasyon tahminini %8,9’a yükseltti. Petrol fiyatlarının geçtiğimiz yıla kıyasla düşük seviyelerde seyretmesi ve salgının şiddetini artırmaması halinde dış talep koşullarındaki iyileşmenin süreceği beklentisi enflasyon ve cari açık üzerindeki riskleri dengeleyebilecek faktörler olarak karşımıza çıkıyor.

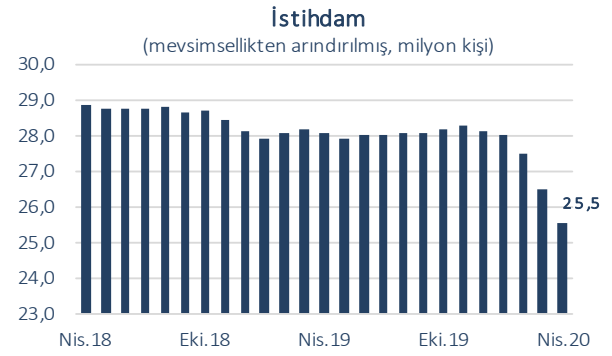
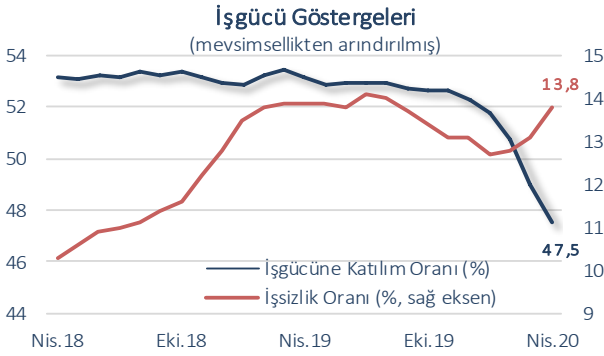
Büyüme

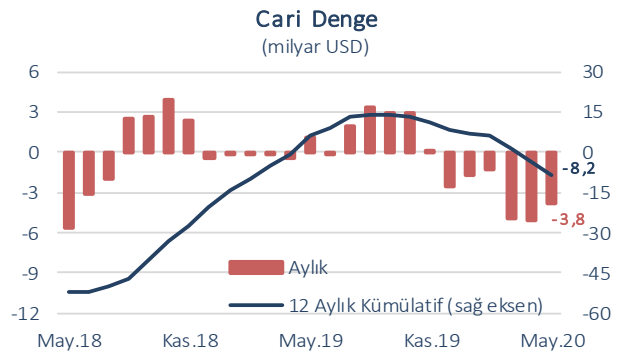
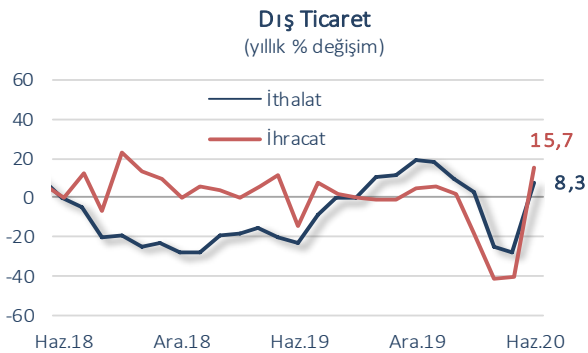
Öncü Göstergeler

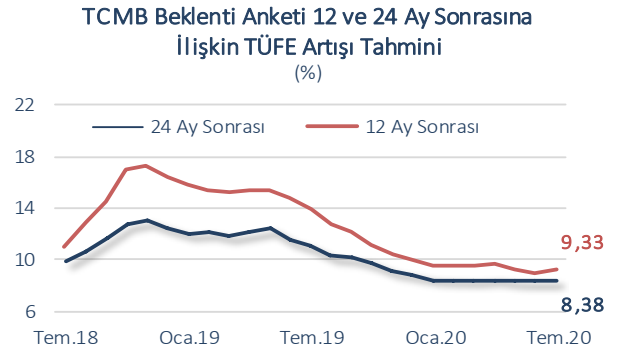
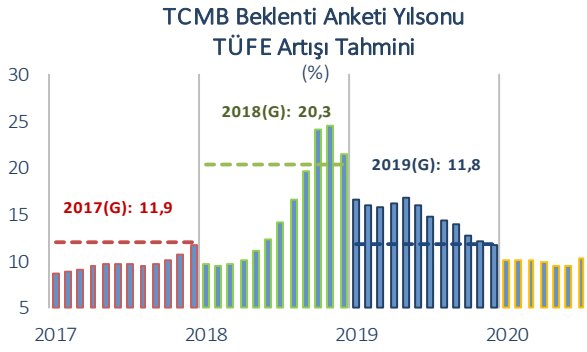
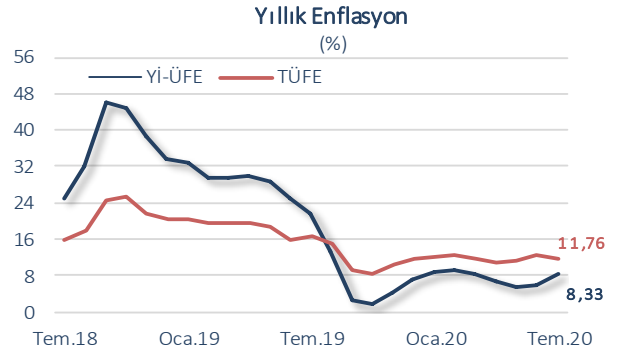
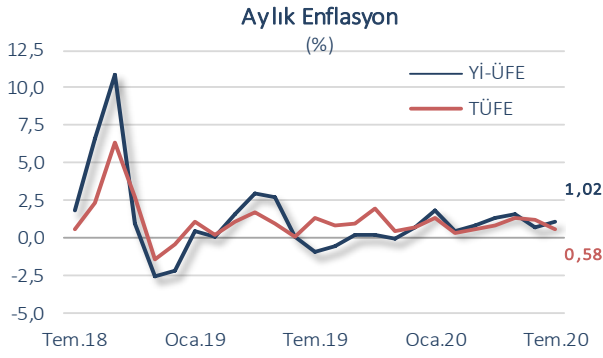
İşgücü Piyasaları

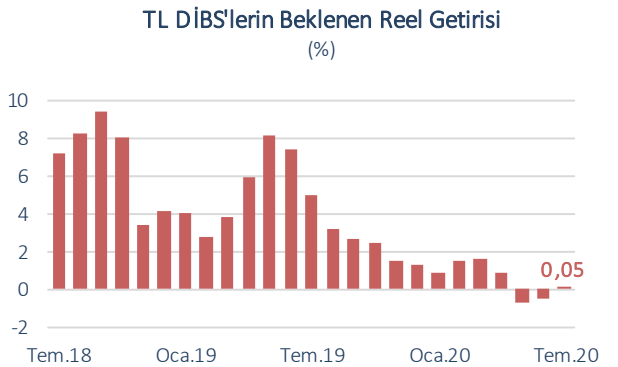
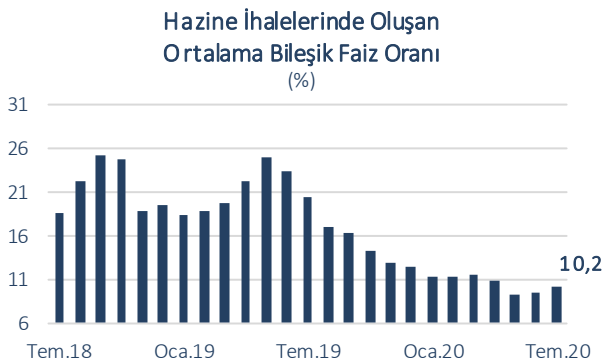
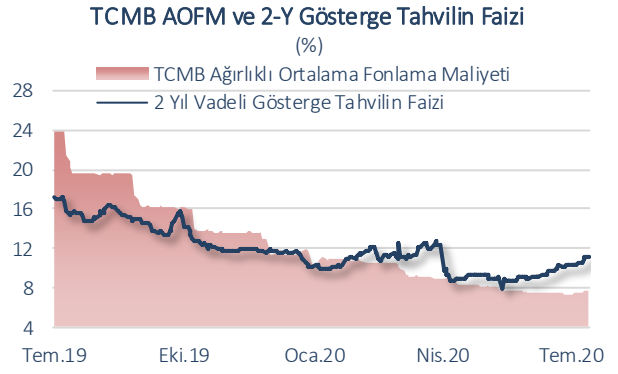
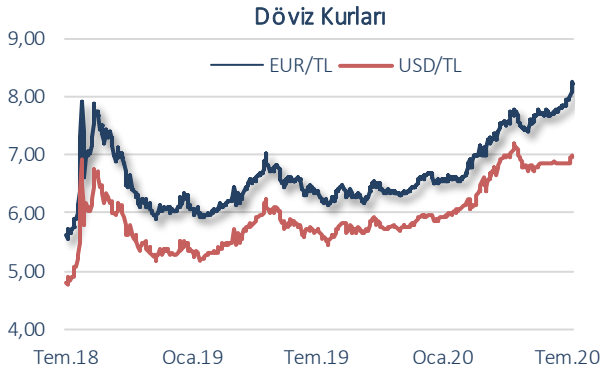
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2015	2016	2017	2018	2019	Ç1-20		
GSYH (milyar USD)	862	863	853	789	754	176		
GSYH (milyar TL)	2.339	2.609	3.111	3.724	4.280	1.071		
Büyüme Oranı (%)	6,1	3,2	7,5	2,8	0,9	4,5		
Enflasyon (%)						May.20	Haz.20	Tem.20
TÜFE (yıllık)	8,81	8,53	11,92	20,30	11,84	11,39	12,62	11,76
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	5,71	9,94	15,47	33,64	7,36	5,53	6,17	8,33
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Şub.20	Mar.20	Nis.20
İşsizlik Oranı (%)	10,2	12,0	9,9	12,8	13,1	12,80	13,10	13,80
İşgücüne Katılım Oranı (%)	51,7	52,4	53,1	53,0	52,3	50,80	49,00	47,50
Döviz Kurları						May.20	Haz.20	Tem.20
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	99,2	93,6	86,3	76,4	76,2	68,7	69,3	
USD/TL	2,92	3,52	3,79	5,32	5,95	6,82	6,85	6,98
EUR/TL	3,17	3,71	4,55	6,08	6,68	7,59	7,70	8,23
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	3,04	3,61	4,17	5,70	6,32	7,20	7,28	7,60
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Nis.20	May.20	Haz.20
İhracat	151,0	149,2	164,5	177,2	180,8	172,6	165,7	167,5
İthalat	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3	211,0	205,8	207,1
Dış Ticaret Dengesi	-62,6	-52,9	-74,2	-54,0	-29,5	-38,4	-40,1	-39,6
Karşılama Oranı (%)	70,7	73,8	68,9	76,6	86,0	81,8	80,5	80,9
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Mar.20	Nis.20	May.20
Cari İşlemler Dengesi	-27,3	-26,8	-40,6	-20,7	8,7	1,2	-3,4	-8,2
Finans Hesabı	-21,2	-21,7	-46,8	-10,9	0,8	-7,9	-16,7	-23,1
Doğrudan Yatırımlar (net)	-14,2	-10,8	-8,4	-9,4	-5,9	-5,7	-5,2	-5,3
Portföy Yatırımları (net)	15,3	-6,4	-24,1	3,1	1,2	16,3	14,2	16,2
Diğer Yatırımlar (net)	-10,6	-5,3	-6,2	5,7	-0,9	-5,2	-6,5	-14,7
Rezerv Varlıklar (net)	-11,8	0,8	-8,2	-10,4	6,3	-13,3	-19,1	-19,4
Net Hata ve Noksan	6,1	5,1	-6,3	9,8	-7,9	-9,1	-13,3	-14,9
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-3,2	-3,1	-4,8	-2,6	1,1	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Nis.20	May.20	Haz.20
Harcamalar	506,3	584,1	678,3	830,5	999,5	393,8	479,2	564,9
Faiz Harcamaları	53,0	50,2	56,7	74,0	99,9	55,3	65,0	71,3
Faiz Dışı Harcamalar	453,3	533,8	621,6	756,5	899,5	338,5	414,3	493,6
Gelirler	482,8	554,1	630,5	757,8	875,8	321,0	389,1	455,4
Vergi Gelirleri	407,8	459,0	536,6	621,3	673,3	225,2	280,5	335,9
Bütçe Dengesi	-23,5	-29,9	-47,8	-72,8	-123,7	-72,8	-90,1	-109,5
Faiz Dışı Denge	29,5	20,3	8,9	1,3	-23,8	-17,5	-25,1	-38,2
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,0	-1,1	-1,5	-2,0	-2,9	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Nis.20	May.20	Haz.20
İç Borç Stoku	440,1	468,6	535,4	586,1	755,1	879,0	966,0	983,9
Dış Borç Stoku	238,1	291,3	341,0	481,0	574,0	696,8	667,6	657,3
Toplam Borç Stoku	678,2	760,0	876,5	1067,1	1.329,1	1.575,8	1.633,6	1.641,2

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2015	2016	2017	2018	2019	May.20	Haz.20	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	2.357	2.731	3.258	3.867	4.492	5.283	5.356	19,2
Krediler	1.485	1.734	2.098	2.395	2.657	3.162	3.258	22,6
TP Krediler	1.013	1.131	1.414	1.439	1.642	2.014	2.112	28,7
Pay (%)	68,2	65,2	67,4	60,1	61,8	63,7	64,8	-
YP Krediler	472	603	684	956	1.015	1.148	1.145	12,9
Pay (%)	31,8	34,8	32,6	39,9	38,2	36,3	35,2	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	47,5	58,2	64,0	96,6	150,1	150,7	150,9	0,5
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	3,1	3,2	3,0	3,9	5,3	4,5	4,4	-
Menkul Değerler	330	352	402	478	661	911	903	36,6
PASİF TOPLAMI	2.357	2.731	3.258	3.867	4.492	5.283	5.356	19,2
Mevduat	1.245	1.454	1.711	2.036	2.567	2.974	3.060	19,2
TP Mevduat	715	845	955	1.042	1.259	1.447	1.527	21,3
Pay (%)	57,4	58,1	55,8	51,2	49,0	48,6	49,9	-
YP Mevduat	530	609	756	994	1.308	1.528	1.533	17,2
Pay (%)	42,6	41,9	44,2	48,8	51,0	51,4	50,1	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	98	116	145	174	194	230	225	16,1
Bankalara Borçlar	361	418	475	563	533	586	566	6,1
Repodan Sağlanan Fonlar	157	138	99	97	154	263	231	50,0
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	262	300	359	421	492	546	558	13,3
Net Dönem Kârı/Zararı	26,1	37,5	49,1	53,5	49,8	27,3	30,9	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	63,5	66,5	67,6	64,7	62,1			
Krediler/Aktifler	63,0	63,5	64,4	61,9	59,1	59,8	60,8	-
Menkul Kıymet/Aktifler	14,0	12,9	12,3	12,4	14,7	17,2	16,9	-
Mevduat/Pasifler	52,8	53,2	52,5	52,6	57,1	56,3	57,1	-
Krediler/Mevduat	119,2	119,3	122,6	117,6	103,5	106,3	106,5	-
Sermaye Yeterliliği	15,6	15,6	16,9	17,3	18,4	19,4	19,5	-

(1) Yıllara göre % değişim

Kaynak: Datastream, BDDK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.